

Sjónarmið**M. A. Jacobsens virðislønin og býráðið**

MAJ-virðislønin er handað fyrri 1992. Úrslitið er at bert ein heiðursløn varð givin, t.e. fyrri fagrar bókmentir. Eingin virðisløn varð veitt fyrri yrkis- ella fyrri serstakar bókmentir.

Hóast minni varð gjørt burtúr haldinum hesaferð, tyktist áhugin millum býráðslimir at vera stórri nú enn áður. Og hetta er sjálvandi gleðiligt. Tí sjálvt um teir helst ikki hava nógva tíð til at dyrka tað bókliga økið – og alt stendur nú einaferð ikki í banka- ella telefonbókini – so ber áhugin tó boð um vaknandi litterararans, og tað er bara gott.

Nú, ein heiðursløn verður givin fyrri nakað, sum er virðislønarvert. Antin tað er væl úr hondum greitt í formi ella í innihaldi, í buundnum ella í óbundnum máli.

Reglugerðin fyrri MAJ-nevndina er greið og vituliga væl verd at fylgja. Hesum seinna valdi nevndin at siggja burtur frá fyrri 1991, og tað átti ikki at borið til.

Høvuðsdeildirnar

Høvuðsdeildirnar eru

- 1) Fagrar bókmentir (skónlitteratur, fantasi)
- 2) Yrkisbøkur (fagliteratur, facts).

Brúk varð tó fyrri einari triðju virðisløn fyrri tær bøkur, sum dattu niður ímillum hesar høvuðsdeildirnar. T.d. »Ferð mín til Jorsala« eftir K. O. Viderø og »Hugbirtingar« eftir Petur Háberg. (Eg hevði tær báðar í uppskoti í fleiri ár).

Serliga væl nøgdur eri eg fyrri, at tann triðja virðislønin gjørdist veruleiki, og at hon verður veitt í **serstøkum** føri. Higartil hava bert 5 høvundar fingið hesa: Petur Háberg,

Kristian O. Viderø, Sigurð Joensen, Karsten Hoydal og Axel Tórgarð. Og alt gott um tað.

Eisini er at fegnast um, at bókavinnurin Emil Thomsen fekk eina serstaka heiðursløn í sambandi við 125 ára hald býráðsins í 1991.

(Gott fyrri Emil, og til lukku við tí einaferð enn. Og gott fyrri býn, at ikki eisini tær krónurnar fóur upp í royk frá tí ballinum.)

Teir ungu og eldri

Nógvir ungar yrkjarar eru, sum enn ikki eru slopnir upp í part. Eisini er onkur, sum púra er gløin aftur við borðinum, t.d. Liggjas í Bø, sum á heilt annan hátt breyt upp úr nýggjum.

Fleiri eldri høvundar hava fingið heiðurslønina, t.d. D. P. Danielsen (77 ár) fyrri »Hvørt við sínar náðir« og Sigurd Berg-hamar (75 ár) fyrri Bibli-orðabókina. Sigurd hevur í hesum døgum givið frálíka bók út um William G. Sloan. Fleiri hundrad blaðsíður og høvundurin hevur bara 82 ár á baki. Sig so tað, at tað ikki sprettur og grø.

Tó, eitt sindur hugstoytt kendist tað, at bert tann eina virðislønin varð veitt í ár.

Sjálvur hevði eg hesaferð tvey fult virðislønarvert uppskot. Annað var »Et Færø so Færø« djupsøkin doktararitgerð um sera týðningarmikið úðarskeið í Føroya søgu av Jákupi Thorsteinsson. Hitt uppskotið var bókina eftir Hans Paula Johannesen: »Jól á Halanum«, savnað og greitt úr hondum hevur Óli Breckmann. Bókin sigur frá trolarsøgu landsins, sum nú er um at fara í gloymskuna, skriv-

að á góðum og livandi skipsmáli.

Annað uppskotið fall, tí bókina var skrivað á danskum, og hitt, tí at høvundurin er farin undir grønu torvu.

Hvat er serføroyskt?

Til hetta kundi eg føra fram, at William Heinesen fekk MAJ-virðislønina í 1975 fyrri allan skaldskap sín sum – hóast altur er skrivaður á danskum – var mettur sum serføroyskur. Og til tað seinasta er at siga, at eisini ein annar vælskrivandi maður Hanus Andreassen fekk virðislønina í 1980 fyrri »Kveikt og kannað« eftir Rikard Long, sum doyði í 1977. Hanus hevði bert savnað tilfarið og skrivað fororðið. Og eg haldi at tað var í lagi við tí.

Til lukku

Soleiðis gekk í ár. Og eftir er bert at ynskja teim, sum heiðrað eru til lukku til vinstu og høgru, og vóna at heiðurin og lønin komu teimum væl við.

Skuldi MAJ-virðislønarnavndin við hvørt farið skeiv, so kann ein uggi kanska vera í tí, at hvørki av heimsskaldunum Henrik Ibsen ella Leo Tolstoj fingur Nobelvirðislønina, hóast teir báðir í fult mál høvdu uppiborið hana.

MAJ-virðislønin verður veitt og goæðon av býráðnum, og skuldi nevndin eftir býráðsins tykki ikki verið nóg seriøs í metingum sínum, so kunna bert Býráðið, Rithøvunda-felagið og Fróðskaparsetrið takka sær sjálvum fyrri, ikki at hava valt nóg góða manning í nevndina. – So einfalt er tað.

Arnstein Niclasen

Jens Pauli Heinesen, rithøvundur

KULTUR [Frag]

Storslagen roman av færøisk Hemingway

BÖCKER

Jens Pauli Heinesen: *Tann føroyski Hemingway*. Húfvaðsláð, 1992. 160 síður. 140 kr.

Hitt er ein stórur roman, sum er skrivaður á danskum, men sum er skrivaður av einum føroyskum manni. Hann er skrivaður av Jens Pauli Heinesen, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar. Hann er skrivaður av einum manni, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar. Hann er skrivaður av einum manni, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar.

Hav og vind

Ein stórur roman, sum er skrivaður á danskum, men sum er skrivaður av einum føroyskum manni. Hann er skrivaður av Jens Pauli Heinesen, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar. Hann er skrivaður av einum manni, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar. Hann er skrivaður av einum manni, sum er ein av okkara bestu rithøvundarar.

Stórfingin skaldsøga

Jens Pauli Heinesen, rithøvundi verður nevndur "tann føroyski Hemingway" í sambandi við at skaldsøgan "Rekamaðurin" júst er útkomin í Svøríki

Í Hufvustadsbladet í Svøríki, hevur Gustaf Vidén ummælt skaldsøguna "Rekamaðurin", eftir Jens Paula Heinesen.

Hann skrivur m.a. »Frásøgu- og hugsnarháturin í skaldsøgu minnir ikki sørt um "Gamli maðurin og hav-ið" eftir Hemingway.

Føroyska umhvørvið undir seinna heimsbardaga er væl lýst, tá føroyingar royndu at sleppa sær undan krigsgerðum við at halda seg til Bretland, við samstundis at nýta eina merkið, istaðin fyrri danska flaggið.

Av krígsávum kom mangt rekupetið til Føroya um Norðsjógvin, har óskrivaðar reglur vóru fyrri, at tann sum fann reka, eisini átti fongin.

Ein av ágrýntastu rekamonnunum var Sámál Mathias, ein fátækur fiskari við stórári familju.

Áttanda barnið er á veg. Sámál Mathias verður argaður í bygdini, tí hann er trúgvur mótevís danska konginum, og vil als ikki hoyra talan um loysing.

Hann gongur sínar egnu leiðir, fyltur av dreyminum um tann stóra fongin.

Tvær ferðir eydnast tað honum: fyrstu ferð, tá hann fær hendur á bulmíklari brennivínstunnu, sum rekur

í land í heystdódnini.

Áðru ferðina tá ein stórir hvalur strandar í oynni.

Sámál Mathias heldur vakt yvir fonginum - í hesum føri er frásøgan sum ein avbronging av Joakim í Disneyheiminum.

Hann heldur fast um absurdum dreymum um stóra ríkidómið í hesum fongi.

Bygdamenninir drekka fjalda brennivínið, og hvalurin rotar á Bátavík.

Hetta er serstakliga tragikomisk søga, hóast bardagin hjá Sámáli Mathias móti náttúruni og egnu kenslum verða framúr væl frásagdar, har Heinesenska flogvitid lyftur upp einsemd og av havisjúku blindaða menniskja móti einum skatti av kargum náttúruvakurleika.

For fanin sum her er vakurt, letur í einum býbúga, sum stoðgar á eina løtu, á ferð út til brennivínstunnuna at smakka sær á.

Havið og vindur speglast aftur í verðurhardu andlistdrøgunum hjá Sámáli Mathias, samstundis sum dreymur hansara um ríki-dómi nærkast markinum

bókmentir

fyrri sinnissjúku.

Í so máta gerst týðingin hjá Birgitta Hylin eisini ímyndin um forbøllaðu materialismuna, gjørt sum naturalistisk óyðsl, við grundarlag í blíðkandi skemti. Hvussu stórun mótburði Sámál Mathias enn er fyrri, so livir hann í vónini.

Jens Pauli Heinesen hevur verið innstillaður til Norðurlandaráðsins bókmentavirðisløn.

Eftir at hava lisið hesa skaldsøgu hansara, eri eg sannførdur um at hann hevur uppiborið at fáa innivist hjá norðurlensku lesarafjóldini, sigur Gustaf Vidén.

Dagny

V4-tølini

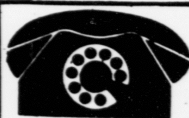
í drátti nr. 971 - 9. januar 1992

Tølini: 76-4-75-92-53-29-17-64-19-46-3-23-30-5-88-36.

Innkommir seðlar: 1.944.

Vinningur: 17.885,- kr.

Vinnarar: 2 – ein í Tórshavn og ein í Øravík.

Tit ringja

sosialurin,
tlf. 11820

– vit skriva